

AANTEKENINGEN OVER ENIGE BROEDVOGELS

FUUT : Deze nieuwe aanwinst van verleden jaar, (2 paar) ging hard vooruit. Op 1 mei werd het eerste nest met 2 eieren gevonden, op vrijwel de zelfde plaats langs het kromme schuaterkanaal als verleden jaar. Op 26 mei lagen er 2 eieren + restanten van nog 2 eieren in het nest. Dit nest leverde maar 1 jong op, wat ook vliegvlug is geworden.

Nog tijdens het verzorgen van dit jong werd al aan een 2^e nest begonnen, waar op 3 juli 4 eieren in lagen. Deze zijn alle uitgekomen, op 22 juli zwom het ♀ met minstens 3 pasgeboren pulli op de rug. Hier zijn verder geen waarnemingen gedaan.

Op 17 mei werd in G.37 een nest gevonden met 3 eieren, dit is een merkwaardig geval, omdat er geen vis in deze infiltratie-geul leeft. Dit losten de ouders op, door om de beurt te gaan fourageren in het 400 m. verder gelegen Nieuwkanaal. Ook na de geboorte van de jongen vloog het ♂ heen en weer om vis te halen voor de jongen. Toen deze nog klein waren streek het ♂ met een visje in de snavel bij de jongen neer en werden ze gevoerd, later vloog het ♂ alleen laag over en liet de vis in de buurt van de jongen vallen. Er is echter ook verschillende malen waargenomen dat het ♀ duikend in de geul met iets in de snavel boven kwam, waaraan de jongen gevoerd werd. Een zelfde soort broedgeval was in het eendenmeer (1^e infiltratie geb.), op 19 juni werd hier een nest met 4 eieren gevonden en op 16 juni had het ♀ een aantal jongen op de rug. Van dit broedsel is later niets meer gezien. De overige 3 broedgevallen waren alle in het Nieuwkanaal, 2 paar brachten ieder 2 jongen groot en met 1 nest ging het mis, dit kwam door de verlaagde waterstand op het droge te liggen, waarna het verlaten werd. Zo hebben dus minstens 6 paar een broedpoging gedaan.

GEOORDE FUUT

Voor de 2^e maal in de laatste 10 jaar heeft er minstens 1 paar geoorde futen gebroed in de renbaan. Er waren hier 3 ad. exemplaren aanwezig. Een ♀ werd broedend gezien, dit broedgeval heeft uitendelijk maar 1 vliegvlug jong opgeleverd.

DE DODAARS

Deze ging iets in aantal vooruit, zo broedden in de renbaan minstens 6 paar, die alle 2 maal broedden. De overige broedgevallen waren langs de geulen in het 1^e en 3^e infiltratie gebied en in het witteveld. Totaal hebben tussen 10 en 12 paar gebroed.

KLUUT

Van deze soort werd 1 nest met 4 eieren en van 2 paar de jongen gevonden. Op 2 andere plaatsen werden almerende vogels waargenomen, zodat we kunnen zeggen dat er tussen 3 en 5 paar gebroed hebben. De eerste jongen werden omstreeks 15 mei geboren, zodat het eerste ei omstreeks 16 april gelegd werd, wat nog al vroeg is voor ons gebied.

ZILVERMEEUW

Deze meeuw die echt thuis hoort in onze duinen broedde dit jaar, (in tegenstelling tot de laatste twee jaar) weer in een klein aantal bij ons in het duin. Dit danken wij waarschijnlijk aan het verbod tot vervolging van de zilvermeeuw in de A.W. duinen.

Twee nesten werden gevonden en op twee andere plaatsen waren alarmerende exemplaren aanwezig, zodat er tussen 2 en 4 paar gebroed hebben.

KOKMEEUW

Deze vogels breidden zich gelukkig niet zo schrikbarend uit als de laatste jaren het geval was. In de renbaan broedden 1200 - 1500 paar, in het eendenmeer $\pm$ 450 paar, langs G.17 $\pm$ 150 paar en verder nog enige kleine kolonie's met een totaal van 70 - 100 paar. Zo hebben totaal bij ons gebroed 1800 - 2200 paar.

KLEINE BONTE SPECHT

Van dit aardige kleine spechtje werd 1 nest gevonden bij de beukenhelling, waarin op 12 juni minstens 3 vrij grote jongen zaten. De vrij regelmatige waarnemingen op andere plaatsen zouden kunnen wijzen op nog 1 of 2 broedgevallen.

KLEINE KAREKIET

Deze ging iets vooruit, voor het eerst werden 2 nesten gevonden. Het eerste nest (langs G.14) werd met bijna vliegvlugge jongen verlaten, waarschijnlijk door voedselgebrek, er werd gelukkig een week later alweer een zingend σ en later een alarmerend exemplaar gehoord, zodat een 2^e broedsel waarschijnlijk is. Het andere nest werd na het broedseizoen gevonden in een rietpol langs G. 12.

RIETZANGER

Dit soort ging ook weer iets vooruit, zingende $\sigma\sigma$ werden aangetroffen in de G. 4 poelen, tussen G. 10 - 12 en in het eendenmeer (2 ex.). Zodat we minimaal kunnen rekenen op 4 paar.

OEVERZWALUW

Van de Oeverzwaluw hebben tussen de 60 en 70 paar een broedpoging gedaan, er waren 2 flinke kolonie's van ieder $\pm$ 25 holen en nog enige kleine kolonie's. Er heerste echter een ware vlooienplaag bij deze zwaluwen. Rond de ingang van verschillende holen zag het zwart van de vlooien, die klaar zaten om een ieder die te dicht in de buurt kwam te bespringen.

BOOMPIEPER

De boompieper blijft vrij konstant en plaatselijk gaat hij zelfs vooruit. In 1966 en 1967 werd een telling gehouden, die in 1968 nogmaals werd gecontroleerd. Tijdens deze tellingen bleek dat er minstens 100 paar boompiepers in de A.W.duinen broeden.

BRAAMSLUIPER

Van de braamsluiper werden veel zingende $\sigma\sigma$ gehoord, vooral op de voorjaar trek, doch er bleven verscheidene exemplaren achter. Of zij ook allen gebroed hebben is niet te bewijzen, het zouden, dan $\pm$ 10 paar zijn.

KUIFMEES

Van de kuifmees werden voor het eerst 2 nesten gevonden, helaas werden beide nesten door het publiek gesloopt. Op vele plaatsen werden kuifmezen met jongen waargenomen, zodat de vooruitgang die verleden jaar werd vastgesteld zich heeft voortgezet. Een juist aantal is niet te noemen, dit zal naar schatting tussen de 5 en 10 paar liggen.

KEMPHAAN (hen)

De kempmaan (hen) kon ondanks naarstig speuren dit jaar niet als broedvogel genoteerd worden, het geen niet wil zeggen dat zij niet gebroed heeft, want zij gedraagt zich altijd bijzonder schuw en onopvallend

NACHTZWALUW

Ook ^{van} de nachtzwaluw kon geen broedgeval meer geconstateerd worden, alhoewel er dit jaar speciaal op gelet is. Er werd op ± 20 avonden tot 11.00 uur geluisterd op alle plaatsen die maar enigszins in aanmerking kwamen, doch dit alles was vergeefs. Zouden we hen nu al van onze broedvogellijst moeten schrappen? De grootste oorzaak van de achteruitgang is het toenemende aantal duinbezoekers, vooral op die plaatsen waar de nachtzwaluwen graag broeden. Doch ook de verandering van het biotoop speelt plaatselijk een rol, terwijl er ook veel minder mei- en juni kevers gezien worden dan enige jaren geleden. Wat toch een belangrijk percentage van het voedsel van de Nachtzwaluw vormt.

KLEINE PLEVIER

Van de kleine plevier werden 49 broedsels geconstateerd (32 in 1967, 34 in 1966). De verliezen waren groter dan ooit tevoren, hetgeen het aantal broedsels natuurlijk sterk heeft doen stijgen. De broedvogelstand (uitgedrukt in broedparen) was dan ook in werkelijkheid stellig niet zóveel groter ^{dan} ~~als~~ bovenstaande cijfers doen vermoeden (ca. 10% groter). Wij moeten ons hierbij ook realiseren, dat door steeds intensiever onderzoek van het terrein de kans om broedparen over het hoofd te zien bepaald kleiner is geworden. De aangelegde schelpenbroedplaatsen van 1967 (voorzover al in 1968 niet weer door nieuwe vegetatie overwoekerd) brachten ook in 1968 geen positieve bijdragen. Het merendeel van de stukjes bleek te klein, terwijl bovendien nu het vermoeden bestaat, dat de soort in de A.W.-duinen grint verkiest boven schelpen. Mede op grond van dit laatste werden in de winter 1967/1968 enkele nieuwe "kunstterritoria" aangelegd met grint, dat door de Gemeentewaterleidingen Amsterdam voor dit doel welwillend ter beschikking was gesteld. Zij werden veel groter gemaakt en de grond werd zodanig bewerkt, dat de vegetatie de eerste tijd niet veel last kon geven. Gezien de hoeveelheid werk, die hieraan verbonden was, werden in eerste instantie slechts drie stukjes op die wijze aangelegd. Wij smaakten de voldoening in de loop van het seizoen op alle drie de stukjes Kleine Plevieren nesten aan te treffen. Weliswaar mislukten twee legfels, door overigens onbekende oorzaak, maar twee andere (eerste en tweede broedsel van één paar) kwamen goed uit. De keuze van de territoria geschiedt als bij vele andere vogelsoorten door het mannetje. Mannetjes, die eenmaal een keus hebben gemaakt, blijven dit territorium heel lang trouw. Zij broeden soms nog op stukjes, die al zo ongeschikt geworden zijn, dat geen enkele andere Kleine

Plevier zich hierop meer zou vestigen. De toekomst is echter aan de jonge mannetjes, die voor de eerste keer gaan broeden en dan nog een veel vrijere keus hebben. Het was ons vanzelfsprekend een grote voldoening, dat zo'n jong mannetje zich op één onzer "kunst-territoria" wilde vestigen. Uiteraard is dit een stimulans om nog een aantal van dergelijke territoria aan te leggen. Overigens werden ook buiten onze "kunstterritoria" op enkele punten vestigingen van jonge vogels vastgesteld, zodat het gehele gebied - ondanks de natuurlijke ontwikkeling - klaar blijkbaar nog niet overal zijn aantrekkelijkheid heeft verloren.

De sterke stijging van de eier-verliezen (tot 48%!) geeft aanleiding tot bezorgdheid. Er moeten bij voorkeur voldoende jongen geboren worden om nog bestaande en nieuw te creëren territoria in de toekomst bezet te kunnen houden. Er zijn tal van natuurlijke factoren, die deze verliezen veroorzaken, maar wanneer de eieren ook nog uit kwaadwilligheid of onwetenschap door mensen worden meegenomen, is dit een onnodig extra verlies. Bekend werd het betreurenswaardige voorval van het meenemen van een legsel door een "dauwtrappende" schoolklas, nota bene met goedvinden van de onderwijzers!

Door ingrijpen van de heer Vlaanderen als controleur Vogelwet kwamen de eieren binnen een uur weer op hun plaats en gelukkig bleken de oude vogels de band met hun broedsel toen nog niet verloren te hebben. Dezelfde avond waren de jongen uit deze eieren geboren! Ook de z.g. "deel-verliezen" verdienen aandacht. Van al te veel legsel's komen één of meer eieren niet uit (in 1968 van niet minder dan 15 legsel's). Het cijfer van deze deel-verliezen ligt in de A.W.-duinen veel ongunstiger dan in andere broedgebieden van de Kleine Plevier. Wegspattend grint is hier wellicht één oorzaak van, maar wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken, dat al te veel - overigens met goede bedoelingen bezielde - geïnteresseerden het niet kunnen nalaten telkens weer een ei uit het nest op te pakken om het goed te kunnen bekijken. Niet iedereen heeft een dusdanig trillingsvrije of fijngevoelige hand, dat zo'n ei steeds weer zonder schade in het nest terug komt en bijna elke schade (bijv. een indeuking door scherp grint in het nest) heeft niet-uitkomen tot gevolg.

150 Kleine Plevieren werden (of waren reeds) geringd in 1968 in de A.W.D., waarvan 94 jongen. De stijging t.o.v. 1967 (toem totaal 90) is een gevolg van een meer efficiënte werkverdeling.

Een op 14/7 - 1966 op de trek in de Rhone-delta (Zuid-Frankrijk)

geringd wijfje bleek in mei 1968 broedvogel in ons terrein te zijn. Omgekeerd viel een wijfje, dat in seizoen 1966 nog in ons gebied broedde, ten offer aan ongetemde jachtdriften in Frankrijk (Les Sallins d'Hyères aan de Middellandse Zee - maart 1968). Een in augustus 1967 als vlugge jonge vogel in de A.W.-duinen geringd exemplaar broedde in 1968 bij Amsterdam. De oudste bekende vogel in het duin is nu 9 jaar (in 1959 bij Amsterdam geboren).

VELDLEEUWERIK

Aan de hand van zingende mannetjes werden in een serie tellingen het aantal territoria vastgesteld in een vast controle-gebied (met het oudste infiltratiegebied als kern) waar in 1964 en 1965 ook al zulke tellingen werden gehouden.

Resultaat (op dezelfde oppervlakte)	1964	33 territoria
	1965	35 territoria
	1968	40 territoria

Het is nog te vroeg om hieruit te concluderen, dat de stand in dit gebied vooruit zou gaan. Wij moeten namelijk aannemen, dat de invloed van de strenge winter 1962/1963 in 1964 nog nawerkte, zodat waarschijnlijk een zekere mate van herstel in bovengenoemde aantallen verdisconteerd zal zijn.

Bovendien zijn in het onderzochte gebied enige elkaar tegenwerkende factoren van invloed, waarvan hier genoemd worden de sterkere (riet) begroeiing op enkele vochtige stroken als negatieve en het maaien van enkele stukken hoge helm als positieve factor.

J. Walters en echtpaar Vlaanderen